

SPIS TREŚCI

Od redakcji	5
-----------------------	---

Narcyz Łubnicki:

MAURYCY STRASZEWSKI — EMPIRYSTA I METAFIZYK	7—50
---	------

I. Życie i prace naukowe. Wpływy	7
II. Empiryzm. Immediatyzm i realizm. Krytyka doświadczenia	9
III. Teoria trzech światów. Biologizm	15
IV. Krytyka hipostazy i absolutyzmu epistemologicznego. Metafizyka indukcyjna	18
V. Dziedziny filozoficzne a nauki szczegółowe	22
VI. Apoteoza religii	33
VII. Filozofia dziejów filozofii. Szczeble poznawania. Metodologia historii filozofii	35
VIII. Zagadnienia społeczne i etyczne	41
IX. Uwagi końcowe	48

Narcyz Łubnicki:

„POZYTYWIZM NOWOKRYTYCZNY” MARIANA MASSONIUSA	51—85
---	-------

I. Zarys życia i dzieła	51
II. Wczesna twórczość	53
III. Rozprawa z metafizyką	59
IV. Stanowisko własne	62
V. Krytyka Kanta	65
VI. „Filozofia naukowa”	69
VII. Problemy gnozeologiczne	71
VIII. Teoria przyrody	76
IX. Myśli historiozoficzne	79

Seweryna Łuszczewska-Romahnowa:

TEORIA WIEDZY KAZIMIERZA TWARDOWSKIEGO	86—125
--	--------

I. Wstęp	86
II. Klasyfikacja zjawisk psychicznych należących do sfery myśli	88
III. Przedmiot przedstawienia	92
IV. Istota pojęć. Rola mowy w myśleniu	97
V. Czynności i wytwory	104
VI. Klasyfikacja nauk	109
VII. Program filozofii naukowej	115

Stanisław Borzym:

MŚCISŁAW WARTENBERG	126—152
I. Życie i twórczość	126
II. Zagadnienie przyczynowości	128
III. Krytyka monizmu	132
IV. Pluralizm czy dualizm?	137
V. Metafizyka jako nauka hipotetyczna	139
VI. Wokół pojęcia materii	141
VII. Krytyka idealizmu	144
VIII. Zagadnienie czasu	148
IX. Uwagi końcowe	150

Halina Floryńska:

X WINCENTY LUTOSŁAWSKI — METAFIZYKA JAŻNI I NARODU	153—189
I. Metafizyka jako wiedza	154
II. Metafizyka jażni	167
III. Metafizyka narodu i program odrodzenia narodowego	178

Małgorzata Szpakowska:

AKSJOLOGIA STANISŁAWA IGNACEGO WITKIEWICZA	190—221
I. Witkiewicz i modernizm	190
II. Przesłanki historiozoficzne	193
III. Religia	198
IV. Sztuka	203
V. Filozofia	211
VI. Konflikt wartości	215

Janina Wojnar-Sujecka:

IDEA SOCJALIZMU W POLSKIEJ MYŚLI SPOŁECZNEJ NA PRZEŁOMIE

XX WIEKU	222—255
I. Spór o rodzimość idei socjalizmu	222
II. Teoretyczne przesłanki akceptacji idei socjalizmu	227
III. Model gotowy czy dynamiczny	234
IV. Elementy idei socjalizmu	238
1. Rysy wspólne	238
2. Idea socjalizmu a idea narodu	240
3. Wartość moralna czy idea polityczna	246
V. Refleksje wokół realizacji idei	252

Henryka Hołda-Rózewicz:

KAZIMIERZ KELLES-KRAUZ I JEGO FILOZOFIA DZIEJÓW	256—297
I. Wiadomości biograficzne	257
II. Poglądy filozoficzne	263
III. Teoria dynamiki rozwoju dziejów	278
IV. Prawo retrospekcji przewrotowej	289

Andrzej Mencwel:

KULTURA I PRACA. WPROWADZENIE DO MYŚLI KRYTYCZNEJ STANISŁAWA BRZozowskiego	298—377
I. Życiorys	298

II. Uwagi wstępne	308
III. Filozofia jako krytyka filozofii	325
IV. Krytyka kultury jako krytyka społeczna	343
V. Krytyka społeczna jako samowiedza gatunku	361

Ruta Światło:

KONCEPCJE FILOZOFICZNO-SPOŁECZNE EDWARDA ABRAMOWSKIEGO . . 378—431

I. Wprowadzenie	378
II. Niektóre problemy filozofii człowieka	383
1. Struktura psychiki ludzkiej	384
2. Człowiek i jego świat	388
a. Problematyka człowieka w ontologii i teorii poznania	388
b. Jednostka a społeczeństwo (świadomość indywidualna — świadomość społeczna)	390
c. Człowiek i historia. Czynniki rozwoju społecznego. Rola człowieka w procesie dziejowym	395
3. Nauka a przemiany społeczne	408
III. Problemy własności, państwa oraz sztuki i moralności	413
1. Problem własności	413
2. Problem państwa	416
3. Praca	417
4. Poglądy estetyczne	419
5. Poglądy etyczne	422
IV. Ideał człowieka i typ postulowanej więzi społecznej	427

Feliks Tych:

RÓŻA LUKSEMBURG 432—498

I. Życie	433
II. Filozofia społeczna	444
1. Dialektyka procesu rewolucyjnego	447
2. Kwestia narodowa	477

Stefan Ziemiński:

WŁADYSŁAW BIEGAŃSKI JAKO FILOZOF 499—531

I. Wstęp	499
1. Rozwój twórczości Biegańskiego	499
2. Życie, działalność społeczna i naukowa	505
3. Główne linie twórczości Biegańskiego	506
II. Metodologia Biegańskiego	508
1. Metody diagnozy	508
a. Geneza badań Biegańskiego	508
b. Diagnoza w sensie węższym — klasyfikacyjna	510
c. Wyjaśnianie przyczynowe przy diagnozie	512
d. Wyjaśnianie celowościowe przy diagnozie	513
e. Zagadnienie błędów wnioskowania diagnostycznego	513
2. Teoria eksperymentu	514
a. Pojęcie eksperymentu	514
b. Metody badań eksperymentalnych	515
3. Wyjaśnianie celowościowe	517
4. Wnioskowanie z analogii	522

III. Teoria poznania Biegańskiego	525
IV. Etyka Biegańskiego	527
V. Znaczenie prac filozoficznych Biegańskiego	530

Władysław Krajewski:

MATERIALIZM PRZYRODNICZY UCZONYCH POLSKICH PRZEŁOMU XIX

I XX STULECIA	532—563
I. Pojęcie materializmu przyrodniczego	532
II. Maria Skłodowska-Curie	536
III. Marian Smoluchowski	540
IV. Marcelei Nencki i Leon Marchlewski	545
V. Benedykt Dybowski	549
VI. Józef Nusbaum-Hilarowicz	551
VII. Antoni Bolesław Dobrowolski	557
Skorowidz nazwisk	565
Spis ilustracji	577